

Med hensyn til sigtelsen for spirituskørsel foreligger analyseerklæringen fra Retskemisk Institut om alkoholkoncentrationen i blodet normalt først efter mindst 1-2 uger. En særlig bestyrket mistanke om spirituskørsel skal således f.eks. begrundes med sigtedes erkendelse eller vidneforklaringer. I sager om uagtsomt manddrab skal der dog foruden blodprøve foretages en klinisk lægeundersøgelse (jf. rigsadvokatens cirkulære nr. 178 af 2. oktober 1979 pkt. 2.3.2). En sådan lægeerklæring vil formentlig ofte være tilstrækkelig, f.eks. hvis konklusionen lyder på, at sigtede må antages at have været spirituspåvirket i middel eller svær grad. Derimod vil en udåndingsprøve ved anvendelse af ballon og næppe heller ved anvendelse af alkometer af den type, der benyttes i dag, ikke uden videre kunne påregnes at blive anset for tilstrækkelig. Det vil først gælde, når de såkaldte præcisionsalkometre kan tages i brug her i landet.

Retskemisk Institut ved Københavns Universitet har i maj 1991 om målesikkerheden for disse alkometre oplyst, at der med et fradrag af i størrelsesordenen 0,6 promille vil kunne opnås en sikkerhed i alkometerpromillen, der svarer til den, som i dag kræves ved blodalkoholanalyse. I den forbindelse kan det i øvrigt oplyses, at Justitsministeriet har anmodet rigspolitichefen om at undersøge mulighederne for at effektivisere politiindsatsen mod spirituskørsel med indførelse af præcisionsalkometre.

I nogle tilfælde vil der endvidere være usikkerhed om, hvorvidt gerningsmandens tilstand skyldes spirituspåvirkethed eller andre årsager, f.eks. medicinpåvirkning, euforiserende stoffer eller sygdom (færdselslovens § 54).

I tilknytning til disse bevismæssige spørgsmål må det fremhæves, at da der er tale om en bestemmelse om retshåndhævelsesarrest – hvor hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod – vil der i almindelighed kun være grundlag for varetægtsfængsling, såfremt gerningsmanden pågribes i forbindelse med overtrædelsen eller i nær tidsmæssig sammenhæng hermed. Hvis der er gået blot nogen tid efter uheldet (dødsfaldet), vil dette også påvirke vurderingen. Disse spørgsmål overlades som hidtil til domstolens afgørelse i det enkelte tilfælde.

Straffelovens § 241 har en strafferamme på fængsel op til 4 år under skærpente omstændigheder. Den ændring af § 241, der er foreslået ved L 84, fremsat den 30. oktober 1991, indebærer ingen ændring heri.

I retspraksis tegner der sig – med Straffelovrådets formulering i betænkning nr. 1099/1987 om strafferammer og prøveløsladelse, side 163 – et »ret klart billede« af strafudmålingspraksis i sager om færdselsforseelser, der henføres under straffelovens § 241

om uagtsomt manddrab, og hvor trafikanten har været spirituspåvirket. Forholdet medfører som hovedregel ubetingede fængselsstraffe på 4-6 måneder. Udgangspunktet – og forudsætningerne bag lovforslaget – er således en ubetinget fængselsstraf på 5 måneder. Førerretten frakendes ubetinget i mindst 5 år.

Der forekommer dog domme på 3 (og 4) måneder, men også domme på 8 og 9 måneder eller 1 år, i sjældne tilfælde 1 1/2 år.

Domme under 5 måneder indeholder ud fra en samlet bedømmelse normalt formildende omstændigheder, f.eks. en vis egen skyld hos ofret eller medskyld hos andre trafikanter eller tilfælde, hvor ofret er passager i køretøjet, særlig hvis der er tale om en nærtstående person. Det samme gælder, hvis gerningsmanden selv kommer (alvorligt) til skade eller er under 18 år.

Domme over 5-6 måneder indeholder som regel flere skærpente omstændigheder, f.eks. grove kørselsfejl, en særlig høj promille (over 2,00), flere dræbte, andre alvorligt tilskadekomne, kørsel i frakendelsestiden navnlig efter tidligere dom for spirituskørsel, kørsel uden at have erhvervet kørekort, kørsel i brugsstjålet bil, flugt fra uheldsstedet eller lignende.

Bestemmelsen giver kun mulighed for varetægtsfængsling ved spirituskørsel, dvs. hvis promillen er over 1,20 (§ 53, stk. 1), eller forholdet kan henføres under § 53, stk. 2, på grund af groft uforsvarlig kørsel i forbindelse med en promille under 1,21, eller hvor det ikke har været muligt at udtage blodprøve. Ren promillekørsel efter § 53, stk. 3 (promille mellem 0,81 og 1,20) er således ikke omfattet af reglen. Uagtsomt manddrab vil dog formentlig normalt indebære, at forholdet henføres under § 53, stk. 2.

Der stilles således ikke krav om, at kørslen i alle tilfælde skal kunne karakteriseres som groft uforsvarlig, dvs. under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, jf. færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 3. Dette indebærer, at bestemmelsen f.eks. vil kunne anvendes ved påkørsel af andre trafikanter eller fodgængere i gerningsmandens egen vejside, uden at der i øvrigt foreligger andre grove kørselsfejl.

Afgørende for bestemmelsens anvendelse vil således primært være det uagtsomme manddrab og spirituskørslen. I vurderingen vil dog kunne indgå de ovennævnte skærpente omstændigheder, herunder at der er begået andre lovovertrædelser som f.eks. brugstyveri (straffelovens § 293), kørsel i frakendelsestiden (færdselslovens § 117, stk. 5) eller flugt fra uheldsstedet (færdselslovens § 9/straffelovens § 253) samt andre tilskadekomne (straffelovens § 249 om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse).